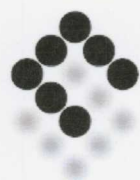

Beszámoló a Nemzeti Kulturális Alap, Közgyűjtemények Kollégiuma
Pozshtabán kerámiák és mázas céhkancsók restaurálása című pályázatához
Azonosító: 204111/309

POSZTHABÁN KERÁMIÁK ÉS MÁZAS CÉHKANCSÓK RESTAURÁLÁSA

SAVARIA
MEGYEI HATÓKÖRŰ
VÁROSI MÚZEUM

Nemzeti
Kulturális Alap

Pályázati eredmény

A pályázatnak köszönhetően a Savaria MHV Múzeum néprajzi gyűjteményében lévő poszthabán és céhes kerámiák közül 35 darab tárgy restaurálása megtörtént, 2020 év végéig. A pályázat legfőbb célja, a megöregedett korábbi beavatkozások eltávolítását követő, időtálló anyagokkal elvégzett helyreállítás volt. A munka a fenti szempontok szem előtt tartásával, a történeti értékek megőrzésével készült el.

Restaurált tárgyak elhelyezése

A kiválasztott, restaurált darabok közül a többség a Vasi Látványtárba került, új, korszerű, állományvédelmi szempontok alapján megfelelően kialakított környezetbe. A pályázatnak köszönhetően a néprajzi gyűjtemény legszebb darabjai egységesen bemutatathatóvá váltak. Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy a Látványtár nemcsak raktárként, hanem módszertani helyként is funkcionál, így a látogatók és a szakemberek számára egyaránt lehetőséget ad, az itt lévő tárgyak tanulmányozásra.

Látványtárban a visszahelyezett restaurált tárgyak

Restaurálás

Tisztítás: A restaurálást a kerámia tárgyak alapos tisztításával kellett kezdeni. Első lépésben a megöregedett sellakkos ragasztások eltávolítása történt meg. A töredező ragasztófilm réteget etilalkoholos gőzben lehetett duzzasztani, majd a felületről visszatörölni, a korábbi retusfestés nyomokat pedig acetonos vattával. A régi, rossz minőségű, elszíneződött gipsz kiegészítések rövid vizes áztatás után könnyedén elváltak a kerámiáktól. A korábbi beavatkozások visszabontása után jöhetett a felületi zsíros lerakódások eltávolítása, ami 2 %-os anionos felületaktív anyag vizes oldatában történt.

Poszthabán kerámiák tisztítás után

Poszthabán bokályok régi ragasztással, kiegészítéssel és tisztítás után

Ragasztás: A tárgyak tisztítása, és teljes száradása után, a ragasztás epoxi származékok alkalmazásával történt. A porózus alapanyag miatt, rövid térhálósodási idejű, testesebb ragasztók kerültek alkalmazásra.

Poszthabán tál ragasztás előtt és után

Kiegészítés: A pótlásoknál a hiány nagyságának és az alapanyag tulajdonságainak megfelelően kellett kiválasztani a kiegészítő anyagokat. Az apró hiányok, lepattant peremrészek, törésvonalak mentén lévő kagylós kitörések kitöltése javító pasztával, történt. Nagyobb felületeknél a kiegészítés, az elkészített negatívok rögzítése után, kerámia porból készült el.

Bokály nyakrészének és fülének rekonstrukciója

Negatívétel: A kiegészítések pótlásához megfelelő negatívokat kellett készíteni, különösen a peremrekonstrukciók és fülpótlások esetében. A rendelkezésre álló mintákat alapul véve, ez a formáktól függően szilikongumival, pasztilinnel, viaszlappal történt.

Fülrekonstrukcióhoz viasz negatív építése

Felület megmunkálás: A kiegészítéseket a tárgy eredeti felületéhez kellett igazítani. Az apróbb hibák, egyenetlenségek javítópasztával lettek pótolva. A kiegészítések felülete pedig vizes csiszolópapírral lett a kívánt simaságúra alakítva.

Retusfestés: A kiegészítések felület megmunkálása, izolálása után kezdődött a retusfestés. Mindig a kerámia díszítő technikájától függően kellett megválasztani az alkalmazott eljárást. Kisebb, rusztikusabb felületek, minták esetében lakkban oldott olajfestékkel készült a retus, a nagy felületű, finom vonalas díszítéseknél akril technikával. Az alapszín, ebben az esetben szórópisztollyal lett felhordva, hogy egyenletes és vékony rétegben fedjen, erre került ecsettel a tényleges minta. A máz fényének visszaadása és a felület levédése lakkal, retuslakkal történt a festés teljes száradása után.

Bokályok retus előtt és után

Rekonstrukciós megoldások: A meglévő analógoknak köszönhetően, ahol a minta rendelkezésre állt, ott a formai kiegészítés, és festés retusálása egyaránt elkészült. Ahol a motívumok folytatódása kérdéses volt, ott a forma pótlása történt meg, és az alapszín felvitele után csak az ismétlődő perem díszítés lett visszaretusálva. Rekonstrukció csak olyan esetben készült el, ahol analóg tárgy rendelkezésre állt.

Bokály restaurálásának lépései

Poszthabán tálak restaurálás előtt és után

Összegzés

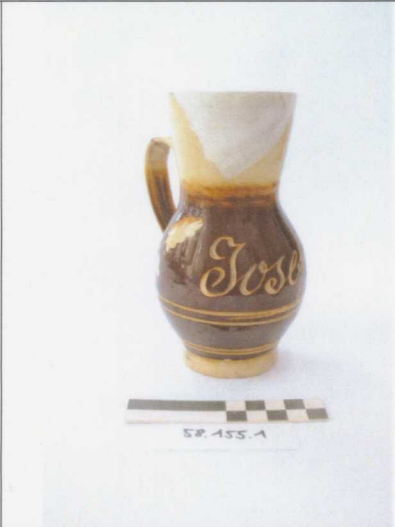
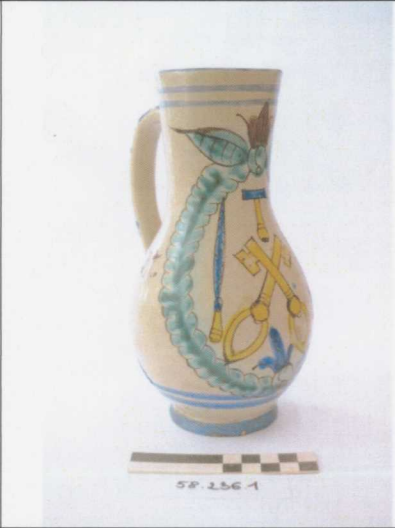
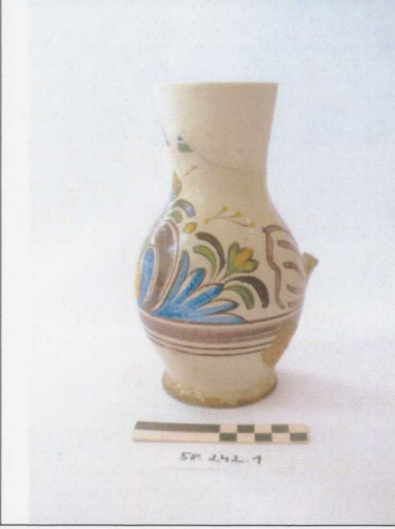
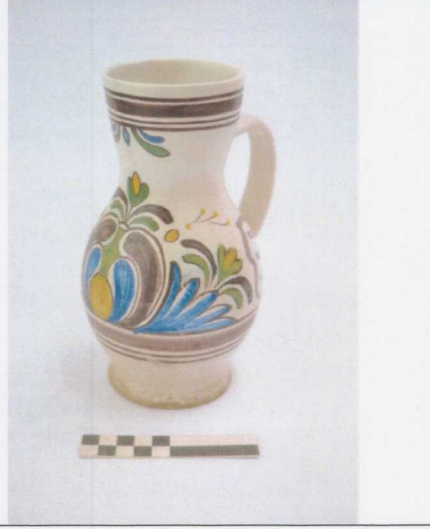
A pályázat keretében megvalósult projekt is rámutat, milyen nagy szükség van a régi előregedett javítások felújítására, a tárgyak komplett restaurálására, tisztítására. A most elvégzett helyreállítási munkának köszönhetően a Savaria MHV Múzeum egyik különleges és értékes gyűjteménye vált kiállíthatóvá. Fontos hangsúlyozni, hogy a tárgyak, helyreállításuk után a Vasi Látványtárba kerültek, amely raktár-, és módszertani központként lehetővé teszi a tárgyak tanulmányozását, megtekintését, és egyben biztosítja a korszerű, az állományvédelmi előírásoknak megfelelően kialakított környezeti körülményeket.

Restaurált tárgyak listája

Sorszám	Leltári szám	Megnevezés	Tárgy korszak besorolása
1.	58. 127. 1.	céhes pohár (Sárvári Tűzoltó Jubileum, 1889)	céhes kerámia
2.	58. 127. 2.	céhes pohár (Sárvári Tűzoltó Jubileum, 1889)	céhes kerámia
3.	58. 143. 1.	bokály	poszthabán kerámia
4.	58. 155. 1.	bokály	poszthabán kerámia
5.	58. 236. 1	bokály	poszthabán kerámia
6.	58. 242. 1.	bokály	poszthabán kerámia
7.	58. 243. 1.	bokály	poszthabán kerámia
8.	58. 247. 1.	tál	poszthabán kerámia
9.	58. 260. 1.	tál	poszthabán kerámia
10.	58. 265. 1.	tál (1703)	poszthabán kerámia
11.	58. 274. 1.	tintatartó (1709)	poszthabán kerámia
12.	58. 276. 1.	bokály	poszthabán kerámia
13.	58. 282. 1.	bokály	poszthabán kerámia
14.	58. 283. 1.	bokály	poszthabán kerámia
15.	58. 288. 1	tányér (1768)	poszthabán kerámia
16.	58. 303. 1.	bokály	poszthabán kerámia
17.	58. 323. 1	céhkancsó	poszthabán kerámia
18.	58. 325. 1.	céhkancsó (1716)	poszthabán kerámia
19.	58. 328. 1.	céhkancsó	poszthabán kerámia
20.	58. 39. 1.	bokály	poszthabán kerámia
21.	58. 392. 10.	bokály	poszthabán kerámia
22.	58. 392. 15.	tál	poszthabán kerámia
23.	58. 403. 2.	tál	poszthabán kerámia
24.	58. 403. 6.	tál	poszthabán kerámia
25.	58. 42. 1.	bokály	poszthabán kerámia
26.	58. 427. 1.	bokály	poszthabán kerámia
27.	58. 433. 1.	tál	poszthabán kerámia
28.	58. 434. 1.	tál	poszthabán kerámia
29.	58. 435. 1.	tányér	poszthabán kerámia
30.	58. 436. 1.	tál	poszthabán kerámia
31.	58. 438. 1.	tál	poszthabán kerámia
32.	58. 50. 1.	szilke	poszthabán kerámia
33.	58. 526.	tál	poszthabán kerámia
34.	58. 755. 3.	tál	poszthabán kerámia
35.	61. 77. 2.	lakodalmas fazék	céhes kerámia

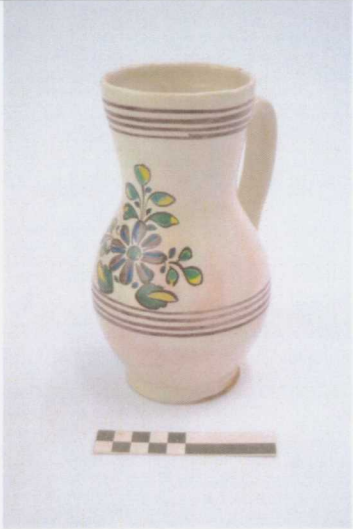
Restaurált tárgyak fotói (RE, RU)

Sorszám	Leltári szám	Restaurálás előtti fotó	Restaurálás utáni fotó
1.	58. 127. 1. céhes pohár (Sárvári Tűzoltó Jubileum, 1889)		
2.	58. 127. 2. céhes pohár (Sárvári Tűzoltó Jubileum, 1889)		
3.	58. 143. 1. bokály poszthabán kerámia		

4.	58. 155. 1. bokály poszthabán kerámia		
5.	58. 236. 1. bokály poszthabán kerámia		
6.	58. 242. 1. bokály poszthabán kerámia		

7.	58. 243. 1. bokály poszthabán kerámia		
8.	58. 247. 1. tál poszthabán kerámia		
9.	58. 260. 1. tál poszthabán kerámia		
10.	58. 265. 1. tál (1703) poszthabán kerámia		
11.	58. 274. 1. tintatartó (170?) poszthabán kerámia		

12.	58. 276. 1. bokály poszthabán kerámia		
13.	58. 282. 1. bokály poszthabán kerámia		
14.	58. 283. 1. bokály poszthabán kerámia		
15.	58. 288. 1. tányér (1768) poszthabán kerámia		

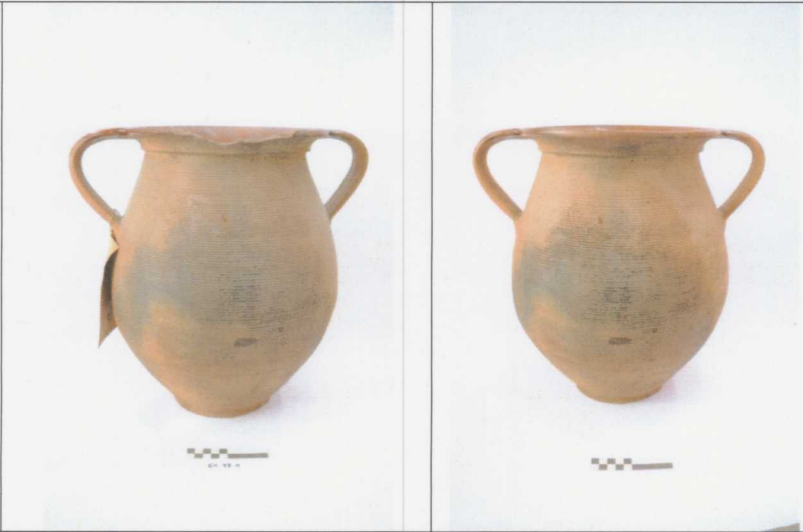
16.	58. 303. 1. bokály poszthabán kerámia	 	
17.	58. 323. 1 céhkancsó poszthabán kerámia		
18.	58. 325. 1. céhkancsó (1716) poszthabán kerámia		

			
19.	58. 328. 1. céhkancsó poszthabán kerámia		
20.	58. 39. 1. bokály poszthabán kerámia		
21.	58. 392. 10. bokály poszthabán kerámia		

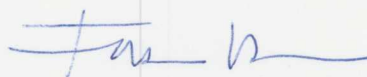
22.	58. 392. 15. tál poszthabán kerámia		
23.	58. 403. 2. tál poszthabán kerámia		
24.	58. 403. 6. tál poszthabán kerámia		
25.	58. 42. 1. bokály poszthabán kerámia		

26.	58. 427. 1. bokály poszthabán kerámia		
27.	58. 433. 1. tál poszthabán kerámia		
28.	58. 434. 1. tál poszthabán kerámia		
29.	58. 435. 1. tányér poszthabán kerámia		
30.	58. 436. 1. tál poszthabán kerámia		
31.	58. 438. 1. tál poszthabán kerámia		

32.	58. 50. 1. szilke poszthabán kerámia		
33.	58. 526. tál poszthabán kerámia		
34.	58. 755. 3. tál poszthabán kerámia	 	

35.	61. 77. 1.		
	céhes kerámia lakodalmás fazék		

Szombathely, 2021-02-07

Ferencz Eszter
szilikátrestaurátor művész
Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum, Szombathely